

اقتصاد ایران در دریا

محمد حسین ذوالنوریان

انتشارات پیوست

سرشناسه : ذوالنوریان، محمد حسین، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور: اقتصاد ایران در دریا / محمد حسین ذوالنوریان.

مشخصات نشر: تهران: نشر پیوست، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۰۱ص: تصویر، جدول

شابک : ۵-۵-۹۷۵۱۶-۶۰۰-۹۷۸-۱۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی : فیا

موضوع : صنایع دریایی -- ایران

موضوع: Navigation equipment industry -- Iran

موضوع: صنایع دریایی

موضوع: Navigation equipment industry

موضوع: منابع دریایی -- ایران

موضوع: Marine resources -- Iran

رده بندی کنگ : ۱۳۹۶ الف ۹۶۶/د HD

رده بندی دیویی : ۳۸۰/۱۴۵۶۲۱۳۸۱۹۵

شماره کتاب شناسی : ۴۶۷۰۲

انتشارات پیوست

تهران، صندوق پستی ۹۱۳۳ - ۱۵۱۷۱

تلفن: ۴۱۸۸۳۶۰۰ نمابر: ۳۶۱۰

○ اقتصاد ایران در دریا ○

چاپ اول: بهار ۱۳۹۶ . تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی و صحافی: کانون رسانه نوین

حروفچینی و صفحه‌آرایی: انتشارات پیوست

ویراستار: شهره حاج قربانی دولابی

همه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر است.

هیچ بخشی از این اثر نباید بدون اجازه ناشر و مؤلف به هیچ صورتی تکثیر و نسخه‌برداری شود.

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

مدیریت بهینه حفظ پویایی و ارتقاء نوآوری هر سازمان نیازمند تجزیه و تحلیل صحیح محیط، انتخاب بهترین اهداف و راهبردها، ارتقاء توانمندی های سازمان و اقدام موثر در جهت تأمین هدف های تدوین شده است.

بنابراین مدیریت بهینه بستایی به این معنی، فارغ از مطالعه، پژوهش و تدبر و تحقیق در امور امکان پذیر نمی باشد. موسسه پیرانوا برای مدیریت اثمرات بهینه است. با توجه به فلسفه وجودی و ظرفیت ها و توانمندی های خود به آموزش و انجام مطالعه و پژوهش در حوزه های علمی پرداخته و تا انجام فرآیند های پیش گفته را به مدیران، صاحب نظران و پژوهشگران این حوزه تسهیل نماید.

بنابراین با توجه به اهمیت موضوع این مجله نشر و نشر کتاب های موضوعی و انتشار نتایج حاصل از مطالعات تخصصی را وظیفه خود دانسته و بر این باور است که به واسطه چنین اقداماتی، زمینه بستایی به توسعه دانش در سایه مدیریت سیستمی ممکن می شود.

امید است با بهره مندی از نظرات ارزشمند جنابعالی، در ارائه موثر تر این آثار، کام برداریم.

محمد حسین ذوالنوریان

مدیر عامل موسسه پیرانوا - بهار ۹۶

فهرست مطالب

۹	فصل اول: پیشرفت صنایع دریایی
۱۰	استراتژی توسعه صنعتی
۱۸	سؤالات اساسی در تحلیل روند توسعه
۲۰	دسته‌بندی بازارهای کشتی‌سازی
۲۱	تحلیل رویدادهای مهم در کشورهای مختلف
۲۱	کشور چین
۲۵	کشور ژاپن
۳۲	کشور کره جنوبی
۳۶	کشور برزیل
۳۹	کشور ترکیه
۴۲	کشور سنگاپور
۴۴	کشور فیلیپین
۴۶	کشور ویتنام
۵۰	کشور هند
۵۳	درس آموخته‌ها
۵۸	منابع
۵۹	فصل دوم: ایران و دریا
۶۰	شرکت‌های فعال
۶۷	ارزیابی فنی کارخانه‌های کشور
۱۵۰	بازار داخلی صنعت کشتی‌سازی
۷۷	پیوست‌ها
۷۸	بنگاه‌ها و فعالیت‌هایی که از دریا استفاده می‌کنند
۹۸	شناورسازی

پیشگفتار

با نگاهی به آمار و ارقام شاغلین، گردش مالی، میزان تجارت، سرمایه‌گذاری و درآمدهای جهانی و منطقه‌ای در صنعت تعمیرات می‌توان آینده روشن و توسعه‌ای را برای این بخش متصور بود. بحران اقتصادی جهانی، افزایش قیمت سوخت، فشار بر مالکان شناورها از طرف مؤسسات رده‌بندی و دیگر سازمان‌های قانونی و همچنین، کاهش نرخ حمل و نقل دریایی از دلایل اصلی رونق صنعت تعمیرات در جهان است. بخش تعمیرات و تغییر کاربری در جهان از پویایی بالایی برخوردار بوده و نرخ کارکنان این بخش از هر دو منظر اجتماعی و اقتصادی به دلیل ایجاد شغل‌های مستقیم و غیرمستقیم بسیار مهم می‌باشد. به‌طوری‌که ۷۵٪ کارکنان بخش تعمیرات را همان کاران تشکیل می‌دهند. با نگاهی به نرخ تغییرات کارکنان در بخش ساخت و تعمیرات شناور در کشور ایران می‌توان دریافت که با وجود کاهش شدید کارکنان صنعت ساخت در سال‌های اخیر، تعداد کارکنان بخش تعمیرات از ثبات نسبی برخوردار بوده است. در رابطه با همین امر، جهت مقایسه با کشورهای فعال، برای مثال در کشور ترکیه در حال حاضر جمعیتی در حدود ۲۵۰۰۰ به‌طور مستقیم در صنایع ساخت و تعمیر کشتی فعالیت می‌کنند. این عدد در سال ۱۴۰۹ به ۳۶۰۰۰ نفر نیز رسیده است.

شواهد در تعدادی از کشورهای توسعه‌یافته، توسعه‌مانند برخی از کشورهای آمریکای لاتین (برزیل و مکزیک) نشان می‌دهد که استرس‌ری جای‌زینی واردات در این کشورها، صرفاً تحت القانات ناشی از نیازهای بازار داخلی و بدون توجه به صادرات جهت‌گیری شد. بر این اساس، سیاست‌های حمایتی در بلندمدت، اثر منفی بر جای‌نذاشت و افزایش قیمت نهاده‌های وارداتی مورد نیاز کارخانه‌های داخلی در کنار حمایت از نهاده‌های داخلی، هزینه‌های تولید صادراتی را افزایش داد. از دیگر سو نیز، بالا نگه‌داشتن مصنوعی ارزش پول ملی، قدرت رقابتی صادرکنندگان داخلی در بازارهای جهانی را کاهش داد. در نتیجه، تشویق تولید برای صادرات در مقایسه با تولید برای بازار داخل، در مجموع تضعیف شد.

چگونگی افزایش ظرفیت تولید و چگونگی ثروتمند شدن جامعه را شاید بتوان از اصلی‌ترین دغدغه‌های علم اقتصاد دانست. به عبارت دیگر، کشف قانونمندی‌های ثروتمند شدن جامعه در کلان، از مهم‌ترین مواردی است که علم اقتصاد سعی در پاسخ به آن دارد. بحث دیگر در علم اقتصاد - که مخصوصاً به دلیل شرایط روز اهمیت پیدا کرده - این است که چرا اقتصاد از دوره‌های رکود و رونق می‌گذرد. در دوره رکود، بیکاری و فقر به جامعه تحمیل می‌شود و در دوره رونق شدید، مصیبت تورم ظاهر می‌گردد. در واقع، بحث و بررسی قانونمندی‌نوسان‌های اقتصادی مطرح می‌شود. چگونگی تداوم بخشی به شکوفایی اقتصادی و تأمین استقلال آن، از

دیگر دغدغه‌های علم اقتصاد است. در واقع، دغدغه اصلی آن است که اگر بتوان نوسانات اقتصادی را رفع کرد، باید چه ملاحظاتی را رعایت نمود تا اقتصاد دچار سکون نشده و شکوفا بماند. بحث دیگر در علم اقتصاد، تحلیل عقب ماندن و فقیر ماندن بخشی از جهان در دنیای جدید است. در این جا، منظور نه فقط فقر اقتصادی، بلکه فقر ساختاری است.

برای مثال، اگر بخواهید در سطح جهان در یک صنعتی موقعیت پیدا کنید، حتماً باید در درون کشور، چند رقیب بسیار قوی برای آن صنعت وجود داشته باشد. یعنی اگر ژاپن بازار تلویزیون دنیا را می‌گیرد، فقط یک تولیدکننده تلویزیون در ژاپن وجود ندارد بلکه چندین تولیدکننده و رقیب بزرگ در ژاپن هست. این رقابت داخلی، به شدت آن‌ها را قدرتمند می‌کند. یا در صنعت ماشین، ری. تعداد زیادی کارخانه بزرگ ماشین‌سازی رقیب وجود دارند. همین طور در آمریکا که صنعت پیشتازش صنعت نرم‌افزار کامپیوتر بوده و در دنیا از همه جلوتر رفته است، یک کارخانه ماهر که این را نمی‌کند و شرکت‌های مختلفی در این زمینه وجود دارند. همه قدرتمندند و رقابت می‌دارند. پرداختن به این جنبه‌ها، پرداختن به استراتژی صنعتی است. مثلاً وقتی کشوری می‌خواهد در صنعتی پیشرفت کند، نباید به یک کارخانه محدود شود. باید پنج کارخانه را زیر بار این تولید بگیرد و آن‌ها را در عرض پنج یا ده سال به رقابت جدی بیاورد تا قدرتمند شده و به بازار راه پیدا کنند. در این حالت، حد و مرزهایی هم در تولید به وجود می‌آید. برای مثال، مصداق نشان می‌دهد که اگر کشوری تولید داخلی اتومبیلش کمتر از یک میلیون باشد، نمی‌تواند در صحنه جهانی جایی پیدا کند. در واقع، این مسیرها و سیاست‌های بلند مدت در رابطه با صنعت است که منبرم سیاست توسعه صنعتی را بیان می‌کند.

در این کتاب سعی شده است تا در سه فصل کلی، وضعیت منابع دریایی ایران مورد ارزیابی قرار گیرد.